

Національний
банк України

Проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика”

Департамент методології регулювання
діяльності небанківських фінансових установ

м. Київ, листопад 2023

Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення з проектом нормативно-правового акта. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у проекті регуляторного акта. Для отримання інформації щодо змісту конкретних положень проекту необхідно ознайомитись з проектом регуляторного акта на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України. Бачення майбутнього регулювання, що міститься у цій презентації, може бути змінено або вдосконалено за результатами подальшого опрацювання та обговорення з учасниками ринків фінансових послуг

Підстави розробки акту

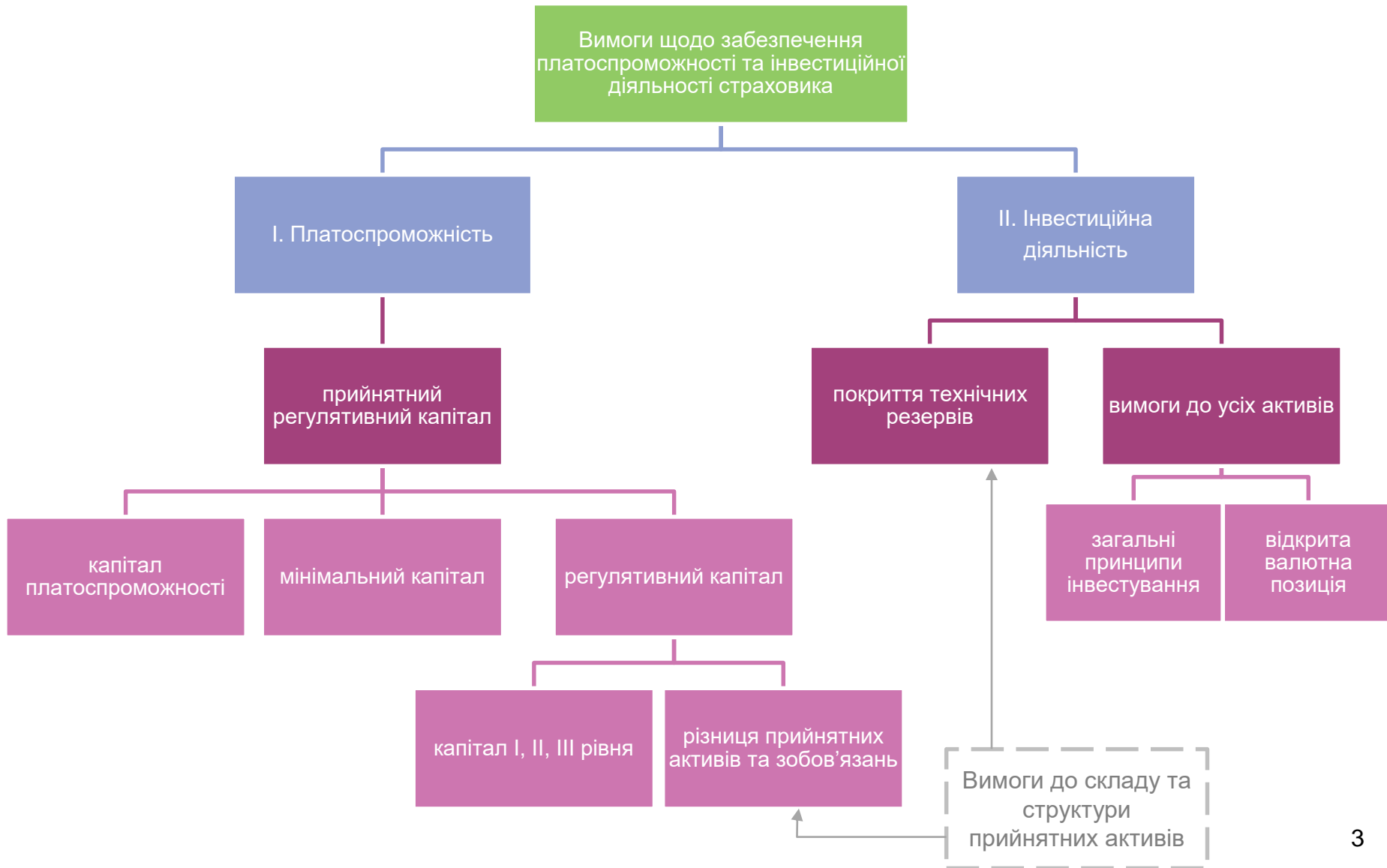
Повноваження визначені Законом України “Про страхування” від 18 листопада 2021 року № 1909-IX, статті 37 – 45, 114

Імплементация норм актів Європейського права:

- *Директиви 2009/138/ЄС Solvency II щодо вимог до регулятивного капіталу*
- *Регламенту (ЄС) 2015/35 від 10 жовтня 2014 року, що доповнює Директиву 2009/138/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо початку та ведення діяльності зі страхування та перестрахування (Платоспроможність II)*
- *Директив ЄС, що передували Solvency II, щодо вимог до капіталу платоспроможності (так звані Solvency I)*

Структура вимог

I. Вимоги до платоспроможності

Етапи оцінки платоспроможності страховика

Крок I: розподіл складових власного капіталу на I, II, III рівні регулятивного капіталу

Крок II: визначення суми прийятних активів та їх різниці із зобов'язаннями страховика та коригування розміру регулятивного капіталу I або II рівня

Крок III: визначення капіталу платоспроможності (SCR)

Крок IV: визначення мінімального капіталу (MCR)

Крок V: визначення прийнятного регулятивного капіталу (% врахування рівнів регулятивного капіталу в MCR та SCR)

Крок I: Рівні регулятивного капіталу (РК)

- На підставі підходів **Директиви Solvency II**
- Розподіл на рівні капіталу пропонується **на підставі критеріїв** щодо доступності кожного інструменту капіталу до поглинання збитків та їх субординації

Складові РК I рівня

- фактично сплачений зареєстрований статутний капітал (для АТ - представлений простими акціями)
- емісійні різниці за простими акціями
- нерозподілений прибуток минулих років після вирахування дивідендів, які мають бути виплачені, підтверджений аудитором
- резерви та фонди, створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку

• від'ємне значення РК II рівня

• нерозподілений збиток минулих років

Складові РК II рівня

- фактично сплачений зареєстрований статутний капітал, представлений привілейованими акціями,
- емісійні різниці за привілейованими акціями
- субординований борг зі строком дії ≥ 10 років та строком погашення ≥ 5 років, на який надано дозвіл НБУ
- прибуток поточного та звітного року
- складові, що не були включені до РК I рівня (не відповідають критеріям I рівня)

• збиток звітного та поточного року

Складові РК III рівня

- субординований борг, строк дії та строк погашення якого ≥ 5 років, на який надано дозвіл НБУ
- складові, що не були включені до РК I рівня, II рівня (не відповідають критеріям відповідного рівня)

Крок II: Прийнятні активи

- До розрахунку РК використовуються лише прийнятні (дозволені) активи
- Встановлені якісні та кількісні вимоги в залежності від виду прийнятного активу

Активи

Не прийнятні активи

Прийнятні активи

Гроші в банку
Цінні папери
Технічні резерви за договорами вихідного перестраховання
Нерухоме майно
Непрострочена дебіторська заборгованість (обмежена)
Кошти в МТСБУ
Кредити страхувальникам
Готівка
Активи за МСФЗ 16 «Оренда»

Надлишок
прийнятних активів
над зобов'язаннями

Пасиви

Власний капітал

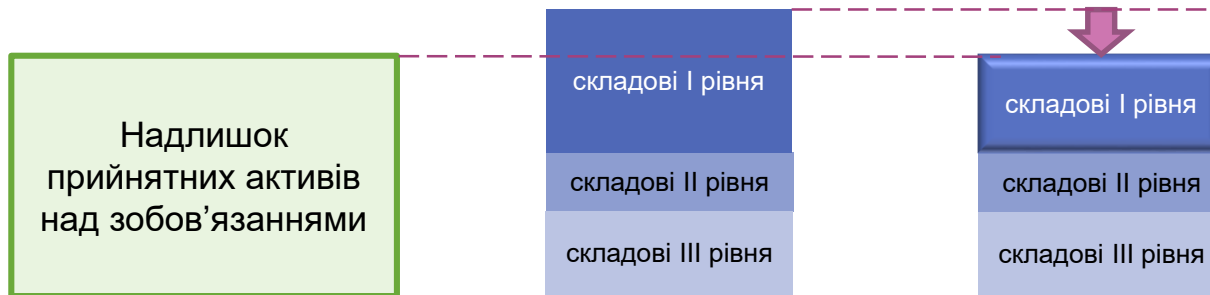
Субординований борг, на який отримано дозвіл НБУ

Технічні резерви

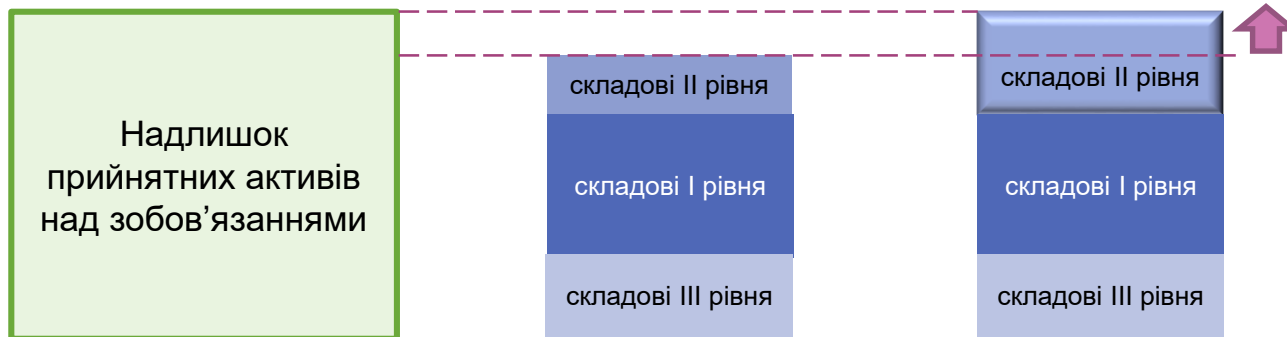
Інші зобов'язання (окрім субборгу, на який отримано дозвіл НБУ, та зобов'язань, забезпечених активами)

Крок II: Вплив на регулятивний капітал

Коригування розміру регулятивного капіталу I рівня (зменшення):

Коригування розміру регулятивного капіталу II рівня (збільшення):

Крок III та Крок IV: капітал платоспроможності та мінімальний капітал

- Це нормативні значення капіталу (капітал платоспроможності) та мінімального капіталу
- Формула розрахунку капіталу платоспроможності визначена відповідно до Директив Solvency I окремо для life та non-life
- Розмір мінімального капіталу визначено новим Законом про страхування

Капітал платоспроможності (SCR):

$SCR^{non-life}$ = формула розрахунку відповідно до Solvency I

SCR^{life} = спрощена формула розрахунку відповідно до Solvency I

$SCR^{life+non-life} = SCR^{life} + SCR^{non-life}$

MCR^{life} , $MCR^{non-life}$ - більша з величин:

1/3 SCR

Мінімальне **32 млн.грн.:** пряме страхування non-life, крім класів 10 – 15

абсолютне **48 млн. грн.:** non-life за класами 10-15, life, вхідне перестраховування
значення

$MCR^{life+non-life} = MCR^{life} + MCR^{non-life}$

Капітал платоспроможності для non-life

$$SCR^{\text{non-life}} = \max (КП^{\text{СП}}; КП^{\text{СВ}}; КП_{\text{П}})$$

де:

$КП^{\text{СП}}$ – величина, розрахована на основі страхових премій за 12 місяців та зважена на:

- ✓ підвищений коефіцієнт для класів страхування відповідальності (1,5)
- ✓ ліміт застосування абсолютних коефіцієнтів (700 млн грн страхових премій – 18%/16%)
- ✓ коефіцієнт ефективності перестраховування, визначений на основі фактичних та зарезервованих страхових виплат за останні 36 місяців ($\geq 50\%$);

$КП^{\text{СВ}}$ – величина, розрахована на основі середньорічного обсягу страхових виплат за 36 місяців та зважена на:

- ✓ підвищений коефіцієнт для класів страхування відповідальності (1,5)
- ✓ ліміт застосування абсолютних коефіцієнтів (300 млн грн страхових виплат – 26%/23%)
- ✓ коефіцієнт ефективності перестраховування, визначений на основі фактичних та зарезервованих страхових виплат за останні 36 місяців ($\geq 50\%$);

$КП_{\text{П}}$ – капітал платоспроможності, розрахований на 31.12 попереднього календарного року за формулою $SCR^{\text{non-life}}$ та зважений на:

- ✓ коефіцієнт зміни резервів збитків за період між 31.12 та звітною датою ($\leq 100\%$)

Капітал платоспроможності для life

LIFE:
$$SCR^{\text{non-life}} = TP \cdot 0,037 + ВПР_{CI} \cdot 0,0007$$

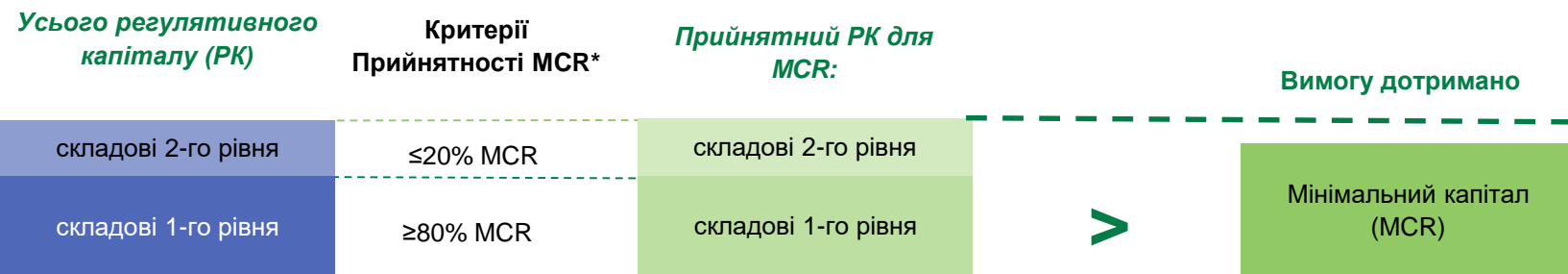
де:

TP – чисті технічні резерви (окрім маржі ризику) за класами страхування життя;

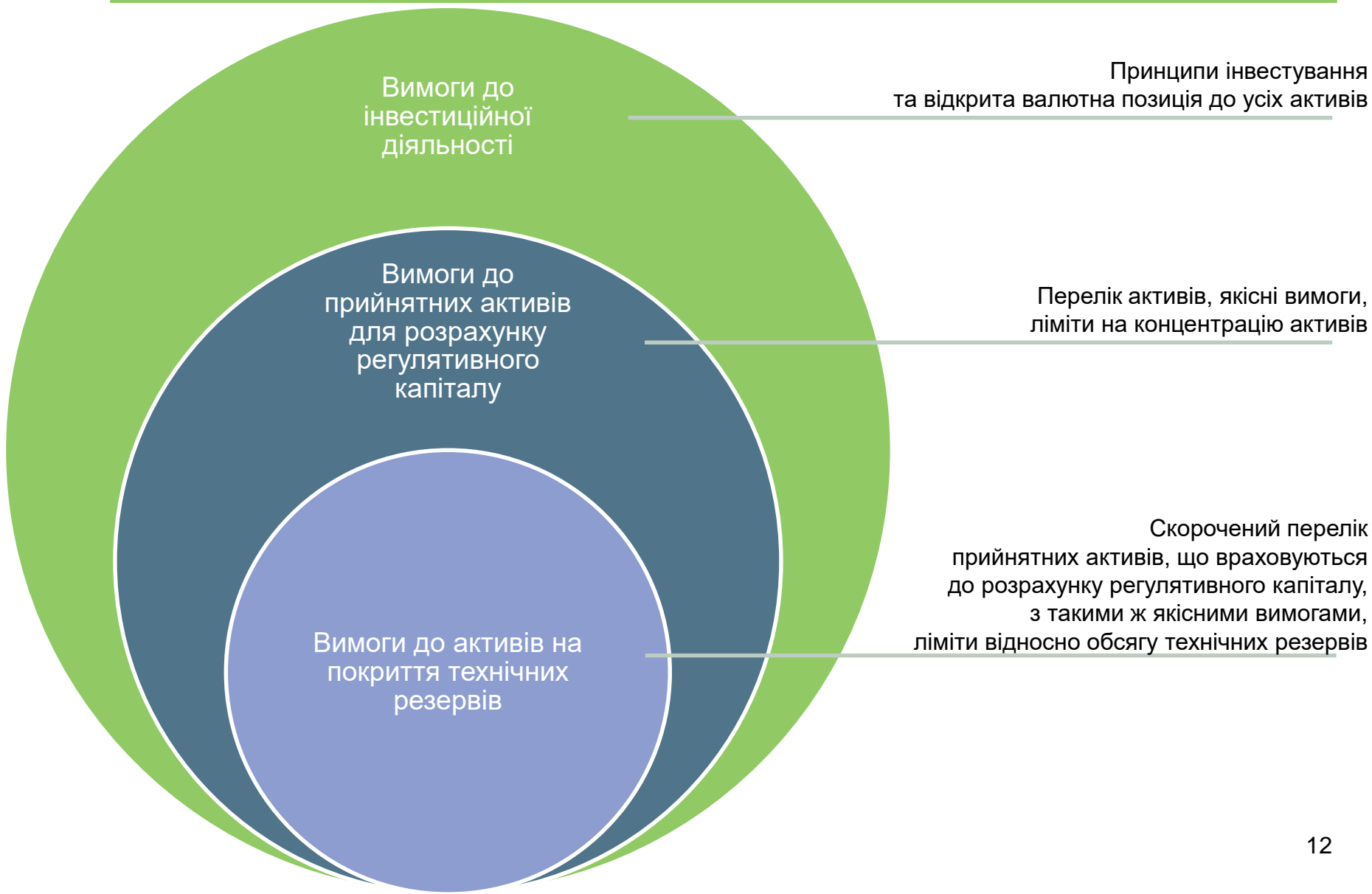
ВПР_{CI} – відповідальність під ризиком за ризиками смерті та інвалідності;

Крок V : прийнятний регулятивний капітал

- ✓ Для визначення достатності капіталу оцінюється його прийнятність через пропорції складових РК різних рівнів
- ✓ Критерії прийнятності (зокрема, пропорції складових) РК різняться для покриття вимог до капіталу платоспроможності та до мінімального капіталу.
- ✓ Прийнятний РК рівний сумі капіталу 1 рівня + прийнятній сумі капіталу 2 рівня (+ для SCR прийнятній сумі капіталу 3 рівня)
- ✓ Сума прийнятного РК із дотриманням критеріїв прийнятності має бути більшою за SCR та мінімальний капіталу

Вимоги до активів страховика

II. Вимоги до інвестиційної діяльності

Дотримання вимог, визначених у Законі 1909:

«Страховик зобов'язаний формувати активи з дотриманням принципу розсудливості, а саме:

- 1) страховик зобов'язаний інвестувати лише в активи, ризики яких він може коректно визначати, відслідковувати, оцінювати, управляти ними та подавати звіти про них;
- 2) кошти повинні бути інвестовані таким чином, щоб забезпечити належний рівень безпеки, якості, диверсифікованості, належну ліквідність та прибутковість активів.»

Дотримання вимог щодо відповідності валют активів та зобов'язань:

$$\frac{\sum_i |A_i - Z_i|}{PK} \cdot 100\% \leq 20\%$$

A_i - активи в i -тій валюті

Z_i - зобов'язання в i -тій валюті

$|A_i - Z_i|$ - різниця включається до розрахунку без урахування знака

PK – регулятивний капітал

Вимоги до прийнятних активів

Гроші в банку-резиденті

банк дотримується усіх економічних нормативів (спрощені вимоги на період до завершення воєнного стану + 1 рік)

Акції, корп.облігації, облігації внутрішніх місцевих позик і міжнародних фін.організацій, цінні папери іноземних держав-емітентів, державні цінні папери (крім ОЗДП, придбаних після 01.01.2024)

- облік в депозитарних установах України (для українських емітентів - на сегрегованих рахунках);
- рейтинг іноземного емітента не нижче "BBB+";
- цінні папери іноземного емітента відповідають вимогам щодо їх допуску до обігу в Україні

Технічні резерви за договорами вихідного перестраховування

перестраховик-нерезидент повинен мати рейтинг не нижче "BBB+" або досвід не менше ніж 3 роки

Нерухоме майно

- life – житлові будинки та нежитлові будівлі; земля під цими об'єкти за умови їх використання в операційній діяльності;
- non-life - нежитлові будівлі; земля під цими об'єкти за умови їх використання в операційній діяльності;
- страхування (*відстрочено*)

Кредити страхувальникам-фіз.особам

у розмірі не більше резерву премій, сформованого за відповідними договорами страхування життя

Кошти в МТСБУ

в розмірі не більше технічних резервів за договорами, укладеними відповідно до ЗУ про ОСЦПВ

Непрострочена дебіторська заборгованість (НДЗ)

- кошти в гарантійних фондах асистансах та/або закладів охорони здоров'я + вимоги;
- здійснені страхові виплати за іншого страховика: в межах класу 10 з прямого врегулювання; за договорами співстрахування;
- інші нестрахова НДЗ в межах нестрахової кредиторської заборгованості

Готівка; Активи з права користування відповідно до МСФЗ 16 «Оренда»

+ загальні обмеження до усіх прийнятних активів (в т.ч. відсутність обтяжень, зауважень аудитора до оцінки тощо) та додаткові обмеження до прийнятних активів на покриття технічних резервів

Прийнятні активи. Обмеження на концентрацію прийнятних активів

Категорії / підкатегорії активів страховика		Кількісні обмеження				
		активи для покриття технічних резервів, у % від технічних резервів		активи для виконання вимог до регулятивного капіталу, % від суми (SCR+зобов'язання)		
		life	non-life	life	non-life	
Грошові кошти на поточному рахунку, на рахунках ескроу та вклади в банку-резиденті		без обмежень				
Нерухоме майно у власності страховика	life СК	житлова і нежитлова нерухомість		≤ 20%, з них: ≤10% - в 1 об'єкт нерухомості		
	non-life СК	земельні ділянки, на яких розташована така нерухомість		Земельна ділянка разом з нерухомим майном, розташованим на ній, вважаються одним об'єктом нерухомого майна		
		нежитлова нерухомість				
		земельні ділянки, на яких розташована така нерухомість				
		Всього, з них:		≤ 30%		
"Недержавні" цінні папери	акції	акції українських емітентів		≤ 3%		
		акції іноземних емітентів		≤ 10%	≤ 3%	
	цінні папери іноземних держав-емітентів		≤ 20%			
	облігації міжнародних фінансових організацій з визначеного переліку		≤ 10%			
		корпоративні облігації іноземних емітентів		≤ 5%		
		облігації корпоративні облігації українських емітентів		≤ 10%		
		внутрішніх місцевих позик		≤ 10%		
Державні цінні папери, крім ОЗДП, придбаних після 01.01.2024	строк погашення: ≤ 1,5 року		≤ 90%	≤ 80%	≤ 90%	≤ 80%
	строк погашення: > 1,5 років		≤ 80%	≤ 60%	≤ 80%	≤ 60%
Технічні резерви за договорами вихідного перестраховування	Всього, з них:		≤ 100% з ядерного страхування; ≤ 100% резерву заявлених, але не виплачених збитків (RBNS); ≤ 50% інших резервів (крім RBNS) для страхування, крім ядерного, в т.ч.:		без обмежень	
	перестраховики-резиденти		≤ 10%			
	перестраховики-нерезиденти		≤ 40%	без обмежень		
Кредити страхувальникам – фізичним особам				≤ 20%	не приймаються	не приймаються
Готівка в касі						≤ 3%
Залишки коштів у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ		не приймаються		під зобов'язання ОСЦПВ		не приймаються
Непрострочена дебіторська заборгованість	страхова				без обмежень	
	нестрахова		не приймаються		не більше нестрахової кредиторської заборгованості	
Активи з права користування відповідно до МСФЗ 16 «Оренда»				не приймаються		не більше зобов'язань за МСФЗ 16

Обмеження на концентрацію прийнятних активів для розрахунку регулятивного капіталу

- ✓ 35% від (SCR + Зобов'язання).
Ліміт не стосується:
 - державних ЦП
 - розміщення залишків коштів у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ

- ✓ 10% від (SCR + Зобов'язання).
Ліміт не стосується:
 - державних ЦП,
 - розміщення залишків коштів у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ,
 - грошових коштів в банку
 - технічних резервів за договорами вихідного перестраховування

на пов'язаних осіб

- ✓ 10% від суми (SCR + Зобов'язання)

Покриття технічних резервів

1

ПА \geq ТР

2

ПА_валюта \geq 80%ТР_валюта*

Не прийнятні активи

Прийнятні активи (ПА):

(з додатковими обмеженнями)

Гроші в банку
Державні цінні папери
Інші цінні папери
Технічні резерви за договорами вихідного перестраховання
Нерухоме майно
Кошти в МТСБУ
Готівка
Кредити страхувальникам

Технічні резерви

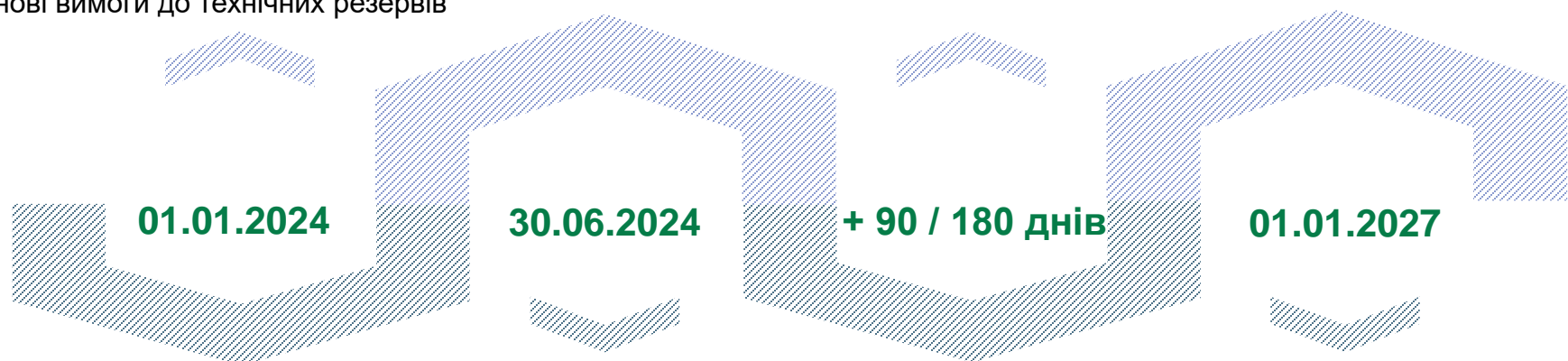
* не застосовується до ТР у валюті, частка якого <7% загальної суми ТР або валютою яких є валюта страхування інша, ніж одна з конвертованих валют, що належать до 1 групи Класифікатора валют

Етапи впровадження

Введення в дію нового Закону про страхування (№1909-IX):

- спрощений підхід оцінки платоспроможності на основі Solvency I
- нові вимоги та ліміти до прийнятних активів
- нові вимоги до технічних резервів

Виконання плану відновлення діяльності та/або плану фінансування страховика (дії, передбачені статтями 117, 118 Закону)

Завершення перехідного періоду для приведення страховиками діяльності у відповідність до нового Закону про страхування та цього Положення

Базовий підхід оцінки платоспроможності на основі Solvency II для страховиків, що відповідатимуть критеріям, визначеним у Законі

Подання до НБУ повідомлення про приведення у відповідність за визначеною в НПА формою

Повідомлення НБУ про недотримання вимог до капіталу платоспроможності та/або мінімального капіталу (дії, передбачені статтями 117, 118 Закону)

Зауваження та пропозиції

Публічне обговорення триває до **18 грудня 2023 року**

Пропозиції та зауваження необхідно направляти:

- на адресу електронної пошти [**NBFi.regulations@bank.gov.ua**](mailto:NBFi.regulations@bank.gov.ua)
- на поштову адресу Національного банку вул. Інститутська, 9, м. Київ-8, 01601

Національний
банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)